

## بررسی تطبیقی اجتماعیات در شعر سید اشرف‌الدین گیلانی و محمود سامی البارودی

۱- فرزاد بالو\*، ۲- سیده فاطمه امینی\*\*

۱. دانشیار زبان و ادبیات فارسی دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران  
۲. دانشجوی کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

(تاریخ دریافت: ۱۳۹۶/۰۳/۲۳؛ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۶/۱۱/۱۲)

### چکیده

در یکی دو قرن اخیر، در ایران (عصر مشروطه) و مصر (عصر نهضت)، شاهد تحولات عمده‌ای در زمینه‌های سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و... هستیم که به‌ویژه در اثر آشنایی با غرب و دستاوردهای دنیای غرب به وقوع پیوسته‌است. تبارشناسی این تحولات ما را به تجارب مشترک و سویه‌های مشابه و همانندی رهنمون می‌کند. در این میان، شاعران مصری و ایرانی یکی از طبقات اجتماعی بودند که در متن دگردیسی‌های زیست‌بوم خود، در مقام مصلحی اجتماعی برآمدند و نقش‌آفرینی کردند. سید اشرف‌الدین گیلانی و محمود سامی البارودی از جمله شاعرانی هستند که شعر را در خدمت اصلاح امور جامعه خویش قرار داده‌اند. مقاله حاضر با رویکرد ادبیات تطبیقی آمریکایی بر آن است تا تشابهات مفاهیم مطرح در شعر این دو شاعر را در زمینه اجتماعیات واکاوی کند. در مجموع، می‌توان گفت دردها و دغدغه‌های مشترک اجتماعی نسیم شمال و بارودی در موضوعاتی چون ترغیب مردم به علم‌اندوزی و مبارزه با جهل، باستان‌گرایی، ستیز علیه بیگانگان، عدالت‌خواهی، قانون، آگاهی‌بخشی و بیداری مردم، و... در اشعارشان بازتاب می‌یابند که شکل تفصیلی آن در مقاله خواهد آمد.

**کلیدواژه‌ها:** ادبیات تطبیقی، نسیم شمال، بارودی، اجتماعیات.

---

\* E-mail: F.baloo@umz.zc.ir (نویسنده مسئول)

\*\* E-mail: sf.amini1392@gmail.com